

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 10.04.2026

nr 2-1/1307-1, MKM/26-0420/-1K

Meie 05.05.2026

nr 8-2/2840

**Ruumiandmete seaduse jt seaduste muutmise
seaduse ning teenuste kujundamise
väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamine**

Lugupeetud minister

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks esitanud ruumiandmete seaduse jt seaduste muutmise seaduse ning teenuste kujundamise väljatöötamiskavatsuse (VTK). Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab VTK märkustega.

1. **VTK p 2** – koha-aadressi määramise parem korraldamine on igati positiivne, aga VTK-s kirjeldatakse väidetavat vajadust omada infot hoones osutatavate teenuste kohta. Ebaselgeks jääb, kellel see vajadus on. Google Maps, valdkondlikud infosüsteemid ja andmekogud teavad, kus valdkonna teenuseid osutatakse.

Sellest tulenevalt tekkisid järgnevad küsimused:

- kellele on suunatud sellise info kogumine;
- mis on sellega kaasnevad kulud;
- kuidas tagatakse info aktuaalsus?

Leiame, et selgitused ei ole piisavad. Regulaativsete lahenduste täpsemas kirjelduses puudub teemale ka konkreetne viide.

2. **VTK p 2.1** – ühe lahendusena soovitakse ruumiandmete seaduses (RAS) luua riigile võimalus avalike huvipunktide aadressi määramiseks, juhul kui linna- või vallavalitsus seda 30 päeva jooksul ise ei tee. VTK-st ei tule täpsemalt välja, millistel juhtudel jääb aadressi määramine KOV-ile ja millisel juhul riigile (Maa- ja Ruumiametile, MaRu). Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul on pelgalt 30-päevase tähtaja tingimus liialt subjektiivne ning tekitab ülesande täitmisel arusaamatust ja dubleerimist. Eelnõu koostamise etapis palume mõelda see muudatus põhjalikumalt läbi ning sätestada konkreetsed tingimused, millal teeb aadressi määramise kandeid KOV ja millal MaRu.
3. **VTK p 2.1.2** – nimetatud punktis tuuakse välja, et RAS ja selle rakendusaktid sätestaks aadresside ja kohanimedega süsteemi (AKS) kui riikliku andmekogu, mis haldab aadresse, kohanimesid ja avalikke huvipunkte. Vajalikud muudatused tehakse ka kohanimeseaduses (KNS) ja selle rakendusaktides ning viiakse kohanimeregistri pidamine RAS-i loodava AKS-i raamistiku alla. Kuna andmekogu hõlmab andmeid, millele on viidatud avaliku teabe seaduse (AvTS) § 43⁹ riigi infosüsteemi kindlustavate süsteemide all (aadressiandmete

süsteem), siis tuleb eelnõu seletuskirjas tuua välja ka see, kui mitme andmekogu liidestused tuleb ümber teha, millised kulud sellega kaasnevad ning kes need katab. Lisaks sellele juhime tähelepanu, et juhul, kui loodav andmekogu sisaldab isikuandmeid, palume selle seaduse tasandi regulatsiooni sätestamisel lähtuda Justiits- ja Digiministeeriumi koostatud juhise¹.

4. **VTK p 3.1** – geodeetiliste tööde korralduse lihtsustamine on kahtlemata positiivne. Samas juhime tähelepanu, et regulatiivne lihtsustamine ja KOV-idele suurema rolli andmine peaks koos käima mitteregulatiivsete toetusmeetmetega nagu juhendid jmt, et tagada geodeetiliste tööde ja geodeetiliste märkidega seonduva harmooniline korraldus üle Eesti.
5. **VTK p 3.1.3** – kõnealune punkt puudutab geodeetiliste punktide andmekogu. Palume eelnõu koostamisel ajakohastada ka andmekogu regulatsioon. Näiteks, kuna andmekogu regulatsioon on ette nähtud seaduse tasandil, siis sellega on andmekogu juba asutatud ning selle asutamist ei saa edasi delegeerida. Lisaks sellele, kui eksisteerib võimalus, et geodeetilise töö tegija on eraisik, siis isikuandmete töötlemise regulatsioon tuleb ette näha seaduse tasandil².
6. **VTK p 3.2.1** – toetame eesmärki orto- ja kaldaerofotode avalikustamisel leida võimalusi põhiõiguste ja julgeolekukaalutluste suuremaks kaitseks, sest praegune süsteem ei taga seda piisavalt.

Kõnealuses punktis on probleemi all välja toodud, et kuni õiguslikud alused ei sätesta orto- ja kaldaerofotode avalikustamise tingimusi, ulatust ega eraldusvõime piire, pole tagatud eraelu puutumatuse proportsionaalne kaitse koostoimes riigi avalikustamiskohustusega. Juhime sellega seoses tähelepanu, et avaliku teabe, mis sisaldab isikuandmeid, saab avalikustada ja avaandmetena kättesaadavaks teha juhul, kui selleks on ette nähtud õiguslik alus. Samas näeb ka hetkel kehtiv AvTS § 3¹ lg 3 ette, et avaliku teabe üldiseks kasutamiseks andmisel peab olema tagatud isiku eraelu puutumatuse, autoriõiguste kaitse, riigi julgeoleku kaitse, ärisaladuse ja muu juurdepääsupiiranguga teabe kaitse. Enne teabe üldiseks kasutamiseks andmist peab teabevaldaja hindama teabe üldisele kasutamisele piirangute kehtestamise vajadust. Seega nõuab teabe aktiivne avalikustamine igakordset kaalutlusotsust. Kui teave sisaldab isikuandmeid, tuleb see tunnistada kas asutusesiseseks kasutamiseks või avalikustada see sellises resolutsioonis, mis välistab seal tuvastatavate isikuandmete olemasolu. VTK p 3.2.3 kohaselt kavandatakse andmeid edaspidi avalikustada madalamas resolutsioonis ning andmetele, milles kajastuvad andmed, mis on kokku viidavad konkreetse isikuga, neid väljastatakse üksnes õigustatud huvi korral. Palume enne eelnõu koostamist hinnata, milline töö- ja rahaline koormus kaasneb õigustatud huvi hindamisel ning kaaluda ka võimalust hõlbustada fotodel isiku eraelu riivavad andmed, et vältida identimisega seonduvat täiendavat andmetöötlust.

7. **VTK p 4 (tasulised teenused)** – VTK-s on muuhulgas välja pakutud idee riigieelarve koormuse vähendamiseks ja rahastuse jätkusuutlikkuse tagamiseks pakkuda aeromöödistamist tasulise teenusena. Öeldud on (lk 14), et tasuliste teenuste sisseviimine võimaldab katta reaalseid kulusid ja see loob isemajandava võimekuse ehk loob mudeli, kus teenuse arendus ja ülalpidamine ei sõltu iga-aastasest eelarvest. Plaanis on pakkuda täppis asukohamäärangu teenuseid – RTCM striimide teenust erasektorile ja RTK parandite teenust riigiasutustele.

Leiame, et tasuliste teenuste loomisel võiks hoiduda erasektoriga konkureerimisest (p 4.1). Nagu punktis 4.2 selgitatakse, pakub GNSS tugijaamade teenust ka erasektor ning selle järelevalvenõudeid kavatsetakse karmistada. Samuti leiame, et eelarveprobleeme ei peaks õigusmuudatuste kaudu lahendama (p 4.3), mõistlik oleks tugineda eelarveprotsessile ja riigieelarve seadusele.

¹ [Juhis isikuandmete ja avaliku teabe töötlemise ning andmekogude reguleerimise kohta eelnõudeseelnõude koostamiseks.pdf](#) (29.04).

² [Juhis isikuandmete ja avaliku teabe töötlemise ning andmekogude reguleerimise kohta eelnõudeseelnõude koostamiseks.pdf](#) (29.04).

Oleme korduvalt viidanud sellele, et nii valitsusasutustele kui ka nende hallatavatele asutustele on riigieelarvest ette nähtud rahalised vahendid oma (seadusest/põhimäärusest tulenevate) ülesannete täitmiseks – Vabariigi Valitsuse seaduse § 41 lg 3 kohaselt kasutavad valitsusasutused riigieelarvelisi vahendeid, § 43 lg 1 järgi valitsusasutuste haldamisel võivad olla riigi eelarvest finantseeritavad riigiasutused.

Seega üldine põhimõte on, et riigi erinevad asutused saavad oma ülesanded ja selleks vajalikud ressursid riigilt. See piir, milliste teenuste pakkumine on või ei ole riigi kohustus, peab olema selgelt määratletud. Riik ise üldjuhul n-ö kommertsteenuseid ei osuta. Eristada tuleb olukorda, kus teenust pakutakse eraisikutele/erasektorile ja olukorda, kus teenust vajab mõni teine valitsusasutus või hallatav riigiasutus.

Valitsusasutuse poolt tasuliste teenuste pakkumine eraisikutele – kui on soov pakkuda erasektorile teenuseid, mis ei ole otse seadusega nõutavad, kuid on eraisikute jaoks olulised, pole see keelatud ja tavapäraselt tasutakse selliste teenuste eest riigilõivu. Riigilõivu võetakse riigilõivuseaduse § 3 alusel avalduse, kaebuse või taotluse läbivaatamise, haldusakti andmise, dokumendi väljastamise või muu toiminguga eest, mille riigilõivu võtja teeb riigilõivu tasuja taotlusel seaduses sätestatud tingimustel ja korras ning millega riigilõivu tasuja saab teatava õiguse, asja või muu hüve ning mille eest tuleb tasuda riigilõivu seaduses ette nähtud juhul ning riigilõivuseaduses sätestatud määras. Riigilõiv laekub riigieelarvesse.

Valitsusasutuse poolt tasuliste teenuste pakkumine teisele valitsusasutusele/hallatavale riigiasutusele – mõistetav on, et võib tekkida olukordi, kus ühel valitsusasutusel võib olla vaja kasutada teise (nt hallatava) asutuse teenuseid – sel juhul on üks võimalus kasutada neid ametiabi korras. Küll aga on asutud seisukohale, et ametiabi ei saa olla pidev tegevus. Leiame, et välja pakutud idee osutada teistele asutustele tasulisi teenuseid (p 4.4) on vastuolus senise Eesti avaliku sektori korralduse põhimõttega.

8. **VTK p 4.4** – kõnealuse punkti kohaselt kehtiks edaspidi teabevaldajatele kohustus avalikustada ruumiandmed geoportaalil, mille vastutav töötleja kehtiva regulatsiooni kohaselt on MaRu. Juhime tähelepanu, et kui kavandatava eelnõu kohaselt täidavad teabevaldajad oma ruumiandmete avalikustamise kohustust andmekogu kaudu, siis on nemad ka selle andmekogu kaasvastutavad töötlejad. Kui teabevaldajad avaldavad ruumiandmeid MaRu kohutuste täitmiseks, siis on nad andmekogu andmeandjad.
9. **VTK p 4.5** – pakutud eksperthinnangu teenuse idee on tervitatav. Leiame, et selle teenuse tasu saab kehtestada riigilõivuga.
10. **Muudatuste mõju** – palume eelnõu etapis läbivalt määratleda täpselt ära kõikide muudatuste sihtrühmad. VTK-s on sihtrühmi käsitletud veel üsna üldiselt. Näiteks plaanitakse punktis 4.1 GNSS-i tugijaamade võrgustiku ülalpidamiseks edaspidi muuta reaajas edastatava info teenus ettevõtetele tasuliseks. Kusjuures seni on seda teenust pakutud tasuta. Eelnõu etapis tuleks välja tuua, mis tüüpi ja kui paljusid ettevõtteid hakkab see muudatus mõjutama. Puudutatud sihtrühmade määratlemiseta ei ole võimalik hinnata muudatusega avalduvat mõju.
11. Juhime tähelepanu, et kinnisvara tehingute vaatest on oluline, et tehingute andmebaas oleks ajakohane ning võimeline andmeid jagama teiste registritega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Johanna Maria Kosk 58847154 johannamaria.kosk@justdigi.ee
Kadri Laud
Monika Tappo
Helen Uustalu
Cyrsten Rohumaa
Mait Heidelberg
Birgit Hermann